

Llengua i ensenyament

No caldrà obrir un debat per admetre que el món de l'ensenyament és el sector de la societat civil valenciana on la presència del valencià és més significativa, on l'ús del valencià com a llengua de comunicació està més arrelat. Tanmateix, en la resta de sectors de la societat civil valenciana, incloent l'administració de la Generalitat i el seu govern, la presència del valencià com a llengua d'ús, quantitativament és molt baixa i qualitativament molt fluixa, sense força. Conseqüentment, un símptoma clar és que reula l'ús social de la llengua i el nombre de parlants.

Però, el sistema educatiu valencià com ha integrat l'ensenyament en valencià? Aquest ha estat motiu de molts estudis, estadístiques, avaluacions, anàlisis, reflexions, etc. Així, quantitativament s'ha analitzat aquest fet des de totes les variants possibles; per centre, per alumnat, per programes bilingües, per línies i els resultats han oscil·lat entre el 20% i el 50% en el millor dels casos. Aquestes dades assenyalen que després de 25 anys la implantació de l'ensenyament en valencià ha estat insuficient. A més, si es manté aquest ritme de creixement, caldrà un segle per arribar al 100% d'implantació de l'ensenyament en valencià al sistema educatiu valencià, és a dir, per arribar a una escola pública, valenciana i popular. A més, tots aquests estudis coincideixen en assenyalar que hi ha sectors dins del sistema educatiu valencià on la presència del valencià és nul·la o pràcticament testimonial; escola concertada i privada, els ensenyaments postobligatoris, els ensenyaments de règim especialitzats i a més, s'accentua un estancament en el creixement, el qual s'arrossega des de l'any 96. Aquest estancament no es produeix perquè s'estiga arribant al final de la implantació amb la qual cosa estem davant d'un fet, si més no, preocupant.

Per altra banda, també s'han fet avaluacions qualitatives, l'IVAQE ha realitzat dos estudis de l'aplicació dels programes d'educació bilingües en el sistema educatiu valencià, un en el curs 2000 i l'altre en el curs 2003/04. Tots dos han conclòs que el nivell de rendiment escolar de l'alumnat que ha estudiat en programes bilingües (PEV i PIL) és molt superior en totes les matèries als que no han cursat programes bilingües. Darrerament, s'ha fet públic l'informe sobre l'aplicació en Espanya de la Carta Europea de Llengües Regionals i Minoritàries, així com també, les recomanacions del Comitè de Ministres.

D'aquest estudi, el sistema educatiu valencià no ix gaire ben parat. Primerament, assenyala que no aconsegueix en cap cas els compromisos d'implantació de l'ensenyament en valencià a cap tram del sistema educatiu, això és ni en Ed. Infantil,

ni en Primària, ni en

Secundària, ni en cicles formatius ni en règim especialitzats. Després, destaca que els models de programes bilingües que aplica, sobretot, el PIP no és un programa bilingüe i per tant, mai s'arribarà als objectius proposats en la carta europea. Davant d'aquest fet, recomana a l'Administració educativa valenciana establir nous models educatius, on la llengua d'aprenentatge siga el valencià per a tot el sistema educatiu i, atenció sorpresa, que malgrat la classificació entre zones valencianoparlant i no-valencianoparlant, que aquests models educatius s'apliquen en tot el territori sense cap distinció. Aquest informe i les seues recomanacions els podeu llegir en la nostra web.

Davant d'aquesta realitat dual i contradictòria, on d'una banda queda palés que l'opció escollida pel món de l'ensenyament és la més vàlida científicament, pedagògicament, etc., i per una altra, l'ensenyament en valencià no acaba de tenir una implantació majoritària en el sistema educatiu valencià i en la societat valenciana. Cal trencar aquesta dualitat per aconseguir que la llengua siga una eina de cohesió social i no un fet culturalista. El món de l'educació en totes les seues acceptacions i nivells, i tot el que l'envolta és la base més potent de projecció de la llengua i la cultura del nostre país, per això, i en aquest país estem molt acostumats, no podem permetre assistir a un altre descrèdit de la raó.

Per tant, cal una empenta decidida, amb força, amb il·lusió, per pegar-li la volta a aquesta realitat. La globalització, l'aparició de les TIC, els processos migratoris, etc., dibuixen nous reptes educatius, els quals demanen a l'escola noves respostes per fer front a aquestes necessitats. Així, llengua, interculturalitat i cohesió social són valors que hem d'utilitzar per aconseguir una educació integral per a tot l'alumnat, promovent la cohesió social mitjançant l'educació intercultural i l'ús de la llengua en un marc plurilingüe.

Julià-Vicent Rey Nicolás